

CSOMÁN SÁNDOR

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola, Irodalomelmélet és Vizuális Kultúra

sandor.csoman30@gmail.com

Vizualizálni az elmondhatatlant: Az örmény népirtás történelmi emlékezetkonstrukciója az Auróra tündöklésében

Az 1915–1917-ig tartó örmény népirtás az egyik leginkább alultárgyalt terület a történelmi genocídiumok között: nem csak a mértékei, hanem a kivitelezés módja is különös kegyetlenségről tett tanúbizonyságot. A „nagy sorscsapásról” viszonylag kevés film készült, ám azok nem csak az események rekonstrukciója, fikcionalizálása szempontjából jelentősek, hanem tágabb történelmi kontextusokat, összefüggéseket láttatnak sokszor olyan formai jegyek használatával, melyek további jelentésrétegekkel ruházzák fel a primer tartalmat.

Ilyen kevésbé ismert gyöngyszem a 2022-es *Auróra tündöklése*, mely három eltérő eljárásmodot alkalmaz, amik nem csak vizualizálják, hanem egyben kiegészítik a valós, személyes történet keretét. A dokumentumfilm három műfajt, ezzel az emlékezet három szintjét jeleníti meg: Aurora Mardiganian elképesztő túléléstörténetét animációs filmbe oltja (remediálja), melyet a tradicionális beszélőfejes interjúbetétek hitelesítenek, míg a sztori integráns részévé válik egy 1919-es némafilm (*Auction of Souls*), melynek fennmaradt kópiája árnyalja a film egyébként is sűrűn szőtt szöveganyagát.

Az előadás a három egység elemzése mellett az eltérő emlékezési horizontokat vonja vizsgálat alá: a túlélő emlékmozzaikjaiból összeállított dramatizált, szimbólumok, metaforák által árnyalt film az elmondhatatlan múlt remediálásra tesz kísérletet, illetve nem csak egyéni, hanem kollektív szempontok mentén tárgyalja az örmény holokauszt borzalmait.